

Program edukacji ekologicznej dla dzieci w grupie 5-latków

„ Ekoludki - to my”

Autor: mgr Romana Dyszy-Tuchowska

CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU:

Edukacja ekologiczna w przedszkolu jest jedną z ważniejszych dziedzin w życiu przedszkola. Powodem takich działań jest ciągle narastająca dewastacja przyrody: zanieczyszczenie lasów, gleby, zatrucie powietrza i wody, a co za tym idzie – potrzeba jej ochrony. Wobec takiego zagrożenia naszej planety nie można pozostać obojętnym, należy dążyć do powstrzymania dalszej dewastacji przyrody, do ochrony środowiska naturalnego, szanowania własnego zdrowia i życia. Istotną rolę w tym procesie odgrywa zapoczątkowana w przedszkolu edukacja ekologiczna, umożliwiająca dzieciom poszerzenie i pogłębienie wiadomości zgodnie z możliwościami.

Edukacja ekologiczna w ramach zajęć w przedszkolu może być związana z pracami wytwórczymi, zdobywaniem i utrwalaniem wiadomości na temat wpływu techniki na środowisko człowieka, rozumienie konieczności sortowania odpadów oraz różnych źródeł energii. Poza tym ważnym elementem jest ukazanie konieczności ochrony środowiska przed zanieczyszczeniami.

Zagadnienia edukacji ekologicznej należy realizować zgodnie z poziomem wiekowym dziecka. Pierwszym etapem edukacji ekologicznej powinno być wskazanie dzieciom przyrody czystej, nienaruszonej w celu rozbudzenia w nich wrażliwości na jej piękno. W drugim etapie należy pokazać dziecku przyrodę zdewastowaną przez człowieka: zanieczyszczone rzeki, strumienie, obumierające lasy, unoszące się w powietrzu pyły i dymy wydostające się z kominów. Trzecim etapem powinno być zwrócenie uwagi na przyczyny degradacji środowiska naturalnego oraz uświadomienie, jak wyrządzone szkody w środowisku naprawić.

Treści zawarte w programie mogą być realizowane w dowolnej kolejności. Materiał dobrany jest w taki sposób, aby pobudzić wśród dzieci chęć do myślenia, działania, poszukiwania rozwiązań oraz zaspokojenia ciekawości.

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Program ten ma kształtować wśród dzieci postawę ekologiczną, która będzie charakteryzowała się ciekawością świata i współzależnością w tym świecie, poczuciem więzi z przyrodą, ale przede wszystkim odpowiedzialnością za przyrodę i środowisko.

Program przeznaczony jest dla dzieci w wieku przedszkolnym i będzie realizowany w Przedszkolu Publicznym nr 4 im. Słonecznego uśmiechu w Czeladzi.

CELE GŁÓWNE:

- rozbudzanie potrzeby kontaktu z przyrodą,
- kształtowanie poczucia współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego,
- zapoznanie z podstawowymi zależnościami między środowiskiem i człowiekiem,
- uczenie przewidywania skutków działalności człowieka,

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- uzmysłowienie dzieciom, że troska o przyrodę jest troską o nas samych i nasze życie,

- uświadomienie znaczenia obiektów i zjawisk przyrodniczych,
- zdobywanie, poszerzanie i utrwalanie wiadomości o przyrodzie w bezpośrednim zetknięciu z poszczególnymi ekosystemami,
- postrzeganie norm ekologicznych przez dzieci, poznanie pojęcia „odpady”; źródła i rodzaje odpadów w środowisku lokalnym,
- aktywne uczestnictwo w poznawaniu przyrody poprzez szukanie, oglądanie, opisywanie porównawcze obiektów, obserwacje, badanie, eksperymentowanie,
- uświadomienie możliwości podnoszenia jakości gleby poprzez użyźnianie i umiejętne stosowanie zabiegów pielęgnacyjnych; uświadomienie jak szkodliwe jest nadmierne nawożenie,
- zapoznanie z obiegiem wody w przyrodzie i jego znaczeniem; uświadomienie jakie są przyczyny i skutki zanieczyszczenia wód; zapoznanie ze sposobami oszczędnego korzystania z wody,
- zaznajomienie z warunkami sprzyjającymi i zagrażającymi dla rozwoju roślin. Zachęcanie dzieci do uprawy roślin oraz ich pielęgnacji,
- zapoznanie ze znaczeniem powietrza w życiu człowieka,

FORMY PRACY:

- sytuacje edukacyjne z całą grupą wykorzystując aktywne metody pracy
- sytuacje edukacyjne indywidualne
- wycieczki i spacer
- udział w różnych akcjach związanych z ochroną środowiska naturalnego człowieka
- prace praktyczne na rzecz ochrony i kształtowania środowiska
- propagowanie idei ochrony i kształtowania środowiska człowieka

METODY PRACY:

- w grupie
- indywidualnie
- zabawy, gry dydaktyczne
- obserwacja, pokaz
- przekaz słowny
- działania
- rozwiązywanie zadań według własnego pomysłu
- doświadczenia

TREŚCI PROGRAMOWE:

I. TAJEMNICE WODY, POWIETRZA, GLEBY

1. Poznajemy tajemnice wody

- Poznawanie znaczenia wody dla ludzi, zwierząt i roślin.
- Poznawanie właściwości wody i jej różnych stanów: (skraplanie, zamiana wody w lód, topienie lodu)

- rozpuszczanie i krystalizacja soli i cukru w wodzie (doświadczenia)
- Badanie przyczyn tonięcia i pływania różnych materiałów w wodzie.
- Doświadczenia z wodą,
- Opracowanie zasad oszczędzania wody w domu i przedszkolu.
- Zapoznanie ze zbiornikami wodnymi występującymi w naturalnym środowisku (rzeka, jezioro, morze).
- Poznawanie zawodów, w których woda niezbędna jest ludziom do wykonywania pracy, np. marynarz, strażak, rybak.

2. Poznajemy tajemnice powietrza

- Dostrzeganie istnienia powietrza w otoczeniu (zabawy badawcze z balonem, wiatraczkiem, chorągiewką, wdychanie i wydychanie powietrza, dmuchanie na kartki)
- wykonanie pomiarów zanieczyszczeń powietrza, np. wyłożenie bibułki za oknem oraz w różnych miejscach sali. Po pewnym czasie obserwowanie jakości i ilości zanieczyszczeń zebranych na bibule.
- Poznanie źródeł zanieczyszczeń powietrza typu: spaliny samochodowe,
- uświadomienie i zrozumienie dlaczego wzrost liczby samochodów stanowi zagrożenie dla ludzi i środowiska
- sadzenie i opieka nad roślinami doniczkowych (rośliny źródłem tlenu)

3. Poznajemy tajemnice gleby

- Prowadzenie obserwacji gleby
- zrozumienie znaczenia gleby dla wzrostu organizmów w niej żyjących,
- obserwowanie zmian konsystencji ziemi w zależności od pory roku i stanu pogody,
- Podejmowania działań mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia gleby.
- zrozumienie szkodliwego oddziaływania odpadów na środowisko przyrodnicze

II GÓRA ŚMIECI CO Z TYM ZROBIĄ DZIECI

- Udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- zrozumienie potrzeby ograniczania ilości śmieci wykorzystując np. opakowania wielokrotnego użytku (szklane słoiki, butelki)
- wdrażanie do wyrzucania śmieci tylko w miejscach do tego przeznaczonych (kosze na śmieci) poznanie zasad segregacji śmieci
- płyną z powtórnego zagospodarowania odpadów
- zarządzanie odpadami; poznanie ekonomicznego aspektu zbierania puszek aluminiowych, szkła, plastiku.
- baterie zbieramy
- wzbogacenie słownictwa dzieci o wyraz „recykling”
- poznanie aspektu zbierania makulatury w celu ochrony lasów
- uświadomienie stosowania opakowań wielokrotnego użytku w celu ograniczenia ilości śmieci
- Znaki, które ekolog znać powinien – zapoznanie z podstawowymi znakami ekologicznymi, które występują na opakowaniach towarów spożywczych.

- aktywne uczestniczenie dzieci w promowaniu pozytywnych wzorców zachowań ekologicznych

III TAJEMNICE ROŚLIN I ZWIERZĄT

1. Roślinność

- Rozróżnianie i nazywanie:

- warzyw i owoców krajowych i egzotycznych,
- drzew i krzewów w dostępnych środowiskach przyrodniczych,
- popularnych kwiatów i krzewów ozdobnych,
- roślin w powiązaniu z prowadzonymi hodowlami, w tym części jadalnych i niejadalnych,
- grzybów jadalnych i trujących,

- Bliższe poznanie ekosystemów roślinnych (sad, ogród, las, park, łąka, pole), prowadzenie obserwacji w różnych porach roku. - Obserwacja rozwoju roślin

- zapoznanie z cyklem rozwojowym roślin,
- założenie hodowli cebuli, fasoli...; prowadzenie systematycznej obserwacji,
- uświadomienie roli wody, powietrza i słońca dla rozwoju roślin

- Zrozumienie znaczenia ochrony wybranych roślin w Polsce, przestrzeganie zakazu ich zrywania.

2. Zwierzęta

- Rozróżnianie i nazywanie wybranych gatunków

- zwierząt domowych i hodowlanych
- zwierząt chronionych w Polsce
- zwierząt żyjących w różnych środowiskach przyrodniczych, np. w lesie, na łące, w morzu - -
- Zapoznanie z życiem wybranych zwierząt
- obserwowanie wybranych zwierząt w ich naturalnym środowisku,
- zapoznanie ze sposobami odżywiania, poruszania, rozmnażania się,
- zaobserwowanie jaki wpływ na życie zwierząt mają zmiany zachodzące w przyrodzie wraz z nadejściem wiosny,
- rozróżnianie odgłosów niektórych zwierząt

- dokarmianie ptaków w okresie zimy

- poznanie roli owadów jak: pszczoła, mrówka, biedronka

IV OBSZARY PRZYRODNICZE I OBIEKTY CHRONIONE

- Poznanie zasad zachowania się na obszarach chronionych
- Przybliżenie pracy służb leśniczych – wycieczka do Nadleśnictwa Siewierz
- Zrozumienie sensu i celu tworzenia systemu obszarów ochronnych
- Układamy kodeks „Ekoludka- przyjaciela przyrody”

V ORGANIZOWANIE SYTUACJI EDUKACYJNYCH UMOŻLIWIAJĄCYCH DOSTRZEGANIE, POZNANIE ZJAWISK WYSTĘPUJĄCYCH W RÓŻNYCH PORACH ROKU

1. Jesień

- Dojrzewanie owoców w sadzie, zbiór warzyw w ogrodzie ,grzybów w lesie
- Uświadomienie zalet spożywania warzyw i owoców
- Zapoznanie z najpopularniejszymi ziołami i przyprawami; ich znaczenie dla zdrowia człowieka
- Przygotowanie się zwierząt do zimy; gromadzenie pożywienia
- Prace jesienne w polu, sadzie, ogrodzie
- Cechy pogody i klimatu charakterystyczne dla danej pory roku: wiatry jesienne, mgły, błoto, krótszy dzień

2. Zima

- Uświadomienie konieczności dokarmiania ptaków; budowa karmnika
- trudne warunki życiowe zwierząt i ptaków
- Konieczność odśnieżania dróg, ocieplania mieszkań i noszenia ubrań odpowiednich do pogody

3. Wiosna

- Dłuższe dni, częste zmiany atmosferyczne
- Zapoznanie z pierwszymi wiosennymi kwiatami
- Wiosenne prace w ogrodzie, polu, sadzie
- Przemiany rozwojowe wybranych zwierząt np. motyl

4. Lato

- Zapoznanie z wybranymi roślinami i zwierzętami żyjącymi w środowisku wodnym (staw)
- Zapoznanie z wybranymi roślinami uprawianymi przez człowieka - Charakterystyczne dla lata prace: sianokosy, żniwa
- Długie dni; wysokie temperatury, które są przyczyną pożarów oraz susz

EWALUACJA PROGRAMU

- obserwacja dzieci
- zaangażowanie i udział w akcjach proekologicznych;
- prace dzieci
- scenariusze zajęć
- kącik przyrodniczy w sali
- zdjęcia na stronie internetowej przedszkola